

זבחים ח

חטאת מנלן?

תשובה 1:

שינוי קודש	שינוי בעלים	
שחיטה	"וְשַׁח אֶת־הַחֹטֵאת" – שתהא שחיטה לשם חטאת.	
קבלה	"וַלָּקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחֹטֵאת" – שתהא קבלה לשם חטאת	
זריקה	"וּכְפַר עֲלָיו הַכֹּהֵן מִחֹטְאוֹ" – שתהא כפרה לשם חטאת.	"עֲלָיו" – עליו ולא על חבריו
לעכב	"חֹטֵאת" – "חֹטְאוֹ"	

שאלה: אשכחן מצוה – בשנוי קדש, וזריקה בשנוי בעלים – בין למצוה בין לעכב.
לעכב – בכל עבודות בשנוי קדש, ובשאר עבודות בשנוי בעלים – בין למצוה בין לעכב, מנלן?

תשובה 1:

שינוי קודש	שינוי בעלים	
שחיטה	"וְשַׁח אֶת־הַחֹטֵאת" – שתהא שחיטה לשם חטאת.	"חֹטֵאת" – "חֹטְאוֹ" (וְשַׁח אֶת־חֹטְאוֹ) נזיר
קבלה	"וַלָּקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחֹטֵאת" – שתהא קבלה לשם חטאת	
זריקה	"וּכְפַר עֲלָיו הַכֹּהֵן מִחֹטְאוֹ" – שתהא כפרה לשם חטאת.	"עֲלָיו" – עליו ולא על חבריו
לעכב	אמר רבי יונה: אתיא מחטאת נזיר, דכתיב: "וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי ה' וְשַׁח אֶת־חֹטְאוֹ וְאֵת־עֲלָיו" – שיהו כל עשיותיו לשם חטאת.	"חֹטֵאת" – "חֹטְאוֹ"

קושי: מתקיף לה רבינא: אלא מעתה, "עֲלָיו" – "עֲלָיו" מאי דרשת ביה?

במדבר ו:טז-יז

וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי ה' וְעָשָׂה אֶת־חֹטְאוֹ וְאֵת־עֲלָיו: וְאֵת־הָאֵל יַעֲשֶׂה זָבַח שְׁלָמִים לַה' עַל סֵל
הַמִּצּוֹת וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־מִנְחָתוֹ וְאֵת־נִסְכּוֹ:

קושי על הקושי של רבינא: ולרבינא, "מִנְחָתוֹ" – "מִנְחָתוֹ", "נִסְכּוֹ" – "נִסְכּוֹ", מאי
דרשת בהו?

תירוצ: ההוא מבעי ליה: "מִנְחָתוֹ וְנִסְכָּיו" – בלילה,

"מִנְחָתוֹ וְנִסְכָּיו" – אפילו למחר.

חזרה לקושי של רבינא: אלא "עֲלָיו" – "עֲלָיו", מאי דרשת בהו?

עוד קושי: ותו, מי גמרי מהדדי? חטאת חלב מחטאת נזיר לא גמרה – שכן יש עמה
דמים אחרים; חטאת נזיר מחטאת חלב לא גמרה – שכן כרת!

תשובה 2: אלא אמר רבא:

שינוי קודש	שינוי בעלים	
שחיטה	"וְשַׁח אֶת־הַחֹטֵאת" – שתהא שחיטה לשם חטאת.	"וּכְפַר עֲלָיו הַמִּטְהָר וְאֵל" – על המטהר זה, ולא על המטהר חבריו. מצורע
קבלה	"וַלָּקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחֹטֵאת" – שתהא קבלה לשם חטאת	
זריקה	"וּכְפַר עֲלָיו הַכֹּהֵן מִחֹטְאוֹ" – שתהא כפרה לשם חטאת.	"עֲלָיו" – עליו ולא על חבריו
לעכב	אתיא מחטאת מצורע, דכתיב: "וְשַׁח הַכֹּהֵן אֶת־חֹטְאוֹ" – שיהו כל עשיותיו לשם חטאת.	"חֹטֵאת" – "חֹטְאוֹ"

קושי: ואכתי, מי ילפא מהדדי? חטאת חלב מחטאת מצורע לא ילפא – שכן יש עמה
דמים אחרים; חטאת מצורע מחטאת חלב לא גמרה – שכן כרת!

תירוצ: מחדא לא אתיא, תיתי חדא מתרתי.

דחיית התירוצ:

הצעה	דחייה
לא לכתוב רחמנא בחטאת חלב,	מה להנך (נזיר ומצורע), שכן יש עמהם דמים אחרים!
לא לכתוב רחמנא בחטאת נזיר,	מה להנך, (חלב ומצורע) שכן אין להן שאלה!
לא לכתוב רחמנא בחטאת מצורע,	מה להנך (חלב ונזיר), שכן אין באין בדלות!
ותיתי מהנך?!	

תשובה 3:

שינוי קודש	שינוי בעלים
שחיטה	אלא אמר קרא: "זאת התורה לזכרה ולזכרה וזכרה" – הקישו הכתוב לשלמים;
קבלה	מה שלמים – בין שנוי קדש בין שנוי בעלים, בעינן לשמן למצוה; אף חטאת – בין שנוי קדש בין שנוי בעלים, בעינן לשמן למצוה.
זריקה	
לעבב בשחיטה	"שחיטתה אתה לחטאת" – עליו ולא על חבירו – בזריקה וכתו שחטתה לשם חטאת.
לעבב בקבלה	"ולקח הכהן מדם החטאת" – שתהא קבלה לשם חטאת
לעבב בזריקה	"וכפר עליו הכהן מחטאתו" – שתהא כפרה לשם חטאת.

שאלה: ואשכחן חטאת חלב, דכתיב בה "חטאת"; חטאת דעבודה זרה, דשמיעת הקול, ובטוי שפתיים, וטומאת מקדש וקדשיו – דלא כתיב בהו; מנלן?

הנושא	המקור
חטאת דעבודה זרה	אתיא מחטאת חלב, שכן כרת כמותה
חטאת דשמיעת הקול, ובטוי שפתיים, וטומאת מקדש וקדשיו	אתיין במה הצד מחלב, מצורע, נזיר – כולן חטאות וכולן נפסלות במחשבה שלא לשמה

פסח שנשחט שלא לשמו

תנו רבנן:

לשמו	פסח בזמנו	פסח בשאר ימות השנה
שלא לשמו	כשר	פסול
	פסול	כשר

המקור: מנא הני מילי? אמר אבוב דשמואל, אמר קרא: "ואם מן הצאן קרבנו לזבח שפתיים" – דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים.

קושי 1: אימא שלמים אין, מידי אחרינא לא!

תירוצ: אמר רבי אילא אמר רבי יוחנן: "לזבח" – לרבות כל זבח.

קושי 2: אימא כל דשחית – להוי כמותה!

תירוצ 1: אי הוה כתיב "לזבח" – כדקאמרת; השתא דכתיב "לזבח שפתיים" – לכל דשחית ליה, שלמים להוי.

קושי: אימא: "לזבח" – כלל, "לזבח" – פרט; כלל ופרט – אין בכלל אלא מה שבפרט; שלמים אין, מידי אחרינא לא!

תירוצ 2: "לזבח" – הדר וכלל.

קושי: מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד: הא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא; כללא קמא – מרבי זבחים ותו לא; כללא בתרא – "לזבח" כל דלה, ואפילו לעופות ואפילו למנחות!

תירוצ: הא תנא דבי רבי ישמעאל, בכללי ופרטי דריש כי האי גוונא:

הסבר התירוצ: כלל ופרט וכלל – אי אתה דן אלא כעין הפרט; מה הפרט מפורש – שהוא שלא לשמו, וכשר; אף כל – שהוא שלא לשמו, וכשר.

דחייה: אי – מה הפרט מפורש, דבר הבא בנדר ובנדבה; אף כל הבא בנדר ובנדבה – עולה ושלמים אין, חטאת ואשם לא!

תירוצ 3: אלא "לזבח" – רבויא הוא.

קושי (אותו קושי שהעלו מקודם): אימא לכל דשחית ליה – להוי כוונתיה!

